

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

caput XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

exhauriunt, vt ipsi affluant, ceteri depauperentur. vt faciunt vsurarij. De punitione quoq; eorum, qui perperam vtuntur contractib. in ponderibus, vlnis ac libris falsis, inquit propheta Miche. 6. Audite tribus, adhuc ignis in domo impij, thesauri iniquitatis, & mensura minor iræ plena: nunquid iustificabo stateram impiam, & sacculi pondera dolosa, in quibus diuites eius repleti sunt iniquitate, & habitantes in ea, loquebantur mendacium, & lingua eorum fraudulenta in ore ipsorum, scilicet laudantium mercem non bonam, & vituperantium alterius mercem bonã &c. & sequitur: Ego ergo cœpi te percutere super peccatis tuis: tu comedes, & non saturaberis. & humiliatio, id est, depauperatio in medio tuâ, tu seminabis, & non metes: calcabis oliuam, & non vngeris oleo: & vinum calcabis, & mustum non bibes &c. Ecce maledictio, qui falsis ponderibus proximum defraudant: tales sunt fures coram Deo, & punientur hîc & in futuro. Abbreuiantur enim dies illorum, sicut patet id in diuite, qui ampliat horrea sua, Lucae 12. qui illa nocte fuit mortuus, & 3. Reg. 21. historia Naboth, cui rex Achab vineam inuasit pessimo consilio Iezabelis, nonne postea domus eius & filij puniti sunt? Sic sæpè Deus punit in filijs auaritiam parentum & transgressionem præceptorum suorum, Exo. 20. Iubet ergo Apostolus abstineri à turpi lucro, 1. Tim. 3. Tit. 1. & 1. Pet. quinto. 1. Timoth. 6. Nihil intulimus in hunc mundum, nec inde quicquam auferre poterimus: habentes ergo tegmenta & alimenta, his contenti simus: nam qui volunt diuites fieri, incidunt in varias tentationes diaboli.

CAPVT XVIII.

ARGVMENTA.

1. *Qui census sint à Deo ordinati, & quibus per-*
sonis.

2. *Qui*

2. *Qui census sint priuato arbitrio constituti.*

3. *Quando sine peccato exiguntur.*

1.

Vm lex nature exigat, ne quis locup-
tari velit detrimento alterius idè de
ctrina de censibus maximè notanda est.
Sunt autè primo census, quos diuina
ordinatio & potestas instituit, scilicet
ministris verbi Dei, deindè ministris Reip. id est, Sena-
toribus: Et primò sacerdotibus & Leuitis constituit.
Deus primitias & decimas, tam de frumentis quàm
de animalibus, vt patet Exod. 22. Leuit. 27. Num. 18.
Deut. 12. Gen. 47. vbi Ioseph sacerdotibus constituit
decimas, & liberauit à decimis. In his locis clarè con-
stituuntur & deputantur Aaroni & filijs eius decimæ
primitiæ, oblationes atq; pecunia. Et in nouo testa-
mento Luc. 10. inquit Christus: Dignus est operarius
mercede sua, & 1. Cor. 9. Qui seruit sacrario, de sacra-
rio & viuet. & Gal. 6. Is qui catechizatur, communi-
cet ei qui se catechizat, in omnibus bonis. Illis ergo
ministris Ecclesiæ census Ecclesiastici iure debentur,
vt se possint sustentare in ministerio verbi. Deindè
etiam iure diuino debentur cèsus magistratibus pro
conseruanda Repub. Matt. 22. Date Cæsari quæ sunt
Cæsaris, & Rom. 13. Cui tributum, tributum: cui ve-
ctigal, vectigal. Sic magistratibus debetur stipendium
tam pro suis personis, quàm etiam pro conseruanda
Repub. id est, iudiciorum, ministrorum, pacis, &c. Sed
tamen potestates pensare debent, ne immodicè oner-
ent bona subditorum: alioqui peccarent contra De-
præceptum Exo. 20. Non furaberis, quando sine iu-
sta & necessaria causa ad Remp. pertinente onerant
populum nouis & immodicis exactionibus, quia po-
pulus habet proprietatem in suis rebus, sicut in histo-
ria de Naboth legitur 3. Reg. 21. Vbi rex arguitur cõ-
subditos. Secundò,

Secundò, sunt census humano arbitrio constituti, 2:
 ut cum aliquis dat centū florenos super fundum ali-
 quem, id est, agrum, vineā, hortum, &c. ut quotannis
 venditor fundi restituat emptori quinquaginta aut
 sexaginta florenos secundū voluntatē & contractū,
 quos emptor ipse potuisset lucrari cum centū flore-
 nis suis: cōmisit autem venditori, ut is negotietur cū
 100. florenis illis: & venditor restituit emptori quot-
 annis tot florenos aut certos fructus. Hi contractus
 sunt liciti. Nam venditor posset totum fundum ven-
 dere, ergò & partem, & manet natura emptionis: sal-
 tem fundus talis sit, ut sustinere possit hoc onus, &
 quòd seruetur in emptione mediocris æqualitas.
 Sic Ioseph emit regi omnes agros & fundos Aegypti
 Genes. 47. ut populus omnis de his fundis daret regi
 quintam partem fructuum, alias partes ipsi retine-
 rent ad suam necessitatem. Non est autem ibi usura,
 ubi supra mutuum nihil aliud sperare licet, Matth. 5.
 Sed est vera emptio, & sunt ibi substantialia emptio-
 nis, scilicet merx, precium, consensus. Tales igitur
 census nō sunt usura: & primum hoc interesse, quod
 habet emptor pro centum suis florenis in fundo vē-
 ditoris, non est iniustum, sed licitum, quia ibi est vera
 emptio, quam admittit Euangelium & approbat, si-
 cut alias ordinationes politicas.

Tertiò, qui volunt iusta conscientia exigere cen- 3:
 sus, idq; ut non lædatur charitas proximi, & ne videa-
 tur locupletari velle detrimento alterius in secundo
 interesse, oportet seruetur æqualitas & mediocri-
 tas, ita scilicet, ut sic fructus fundi exigantur secundū
 conditionem aut fertilitatem fundi vel agri, aut se-
 cundum quod fortuna venditoris contigerit, ut aëris
 intemperies, fulgura, diluuium, ignis, animalium &
 bonorum exitium, infirmitas ipsius venditoris, qui
 laborare non potuit, ut sunt varij casus infortunio-
 rum qui accidunt. Quòd si tunc emptor strictè & sine
 R modè:

moderamine iuxta primū interesse velit exigere fructus & census, & venditor sine damno suo non potest solvere, ibi ditesceret emptor, & venditor periret an non hoc esset fieri diuitem cum alterius detrimento? & contra legem naturæ, Matt. 7. Non ergo fructuantur bona conscientia census & fructus: Sed debet emptor ex lege charitatis cedere de suo, & iuxta proportionem & fertilitatem fundi illius anni exigere fructus & census, dicente Apostolo Gal. 6. Alter alteri onera portate, & sic adimplebitis Christi legem. Talis moderatio non est, minimè sana conscientia fructuantur census: Non enim solum lucrum spectare debet, sed etiam habere respectum temporis ac fertilitatis fundi. Maximè hæc materia exigit legem moderamina sapientum: sunt empti census, quorum debitum perpetuò quasi durat, vel census excedentes summam capitalem: sic expiscantur ciuitates, quod sine conditione exiguntur. Sunt etiam qui censum emunt, vt qui primò cum duobus florentibus annuos census decem florenorum, & nunc perueniens emit annuè duos, & sic census censum persequitur sicut aqua rotam, adeò vt de solis censibus viuatur ocio. Videat hîc potestas. Viderint quomodo excusent vocatores censuum, qui omnia strictè exigunt sine respectu pauperratis in venditore. Et quæuis scriptura concedit census licitos, maximè mandatis stris Dei in vtroq; statu, item personis plenis diuitiis qui laborare iam non possunt, ac defectuosos in hospitalibus, vel etiam pro educatione filiorum Orphanorum, viduarum derelictarum, quas etiam Apostolus iubet sustentari de bonis Ecclesiæ, 1. Tim. 5. in iuuenibus, validis, ac minimè defectuosis non ceduntur census huiusmodi, sed ad laborem remittuntur. Psal. 127. labores manuum tuarum manducabunt. Et Genes. 3. in sudore vultus tui &c. Quare tuti sunt illi, qui panem labore manuum suarum manant.

cant, c
census

1. Tim.

Ideo e

sione, c

per su

qui acc

ceptum

liari, v

1. Q

2. Q

3. Q

4. Q

5. Q

6. Q

7. Q

8. Q

9. Q

10. Q

11. Q

12. Q

13. Q

14. Q

15. Q

16. Q

17. Q

18. Q

19. Q

20. Q

21. Q

22. Q

23. Q

24. Q

25. Q

tant, quàm nobiles illi qui vorant sine misericordia
census pauperū, aut auari vsurarij. Rectè dixit Apost.
1. Tim. 6. radicem omnium esse malorum auaritiā;
Ideò exigere sine labore tam rigidè census sine cōpas-
sione, est contrariū maximè charitati Feliciores sem-
per sunt habiti apud Deum, qui dant potiùs, quàm
qui accipiunt. Illi enim seruant Euangelicum præ-
ceptum Matt. 5. Si quis contendit tecum pro vno mil-
liari, vade cum illo & alia duo &c.

CAPVT XIX.

ARGVMENTA.

1. *Quibus propriè debentur redditus ecclesie.*
2. *Quam grauiter peccant, qui illos redditus ac
testamenta in alium vsum conuertunt.*
3. *Quam graui pondere se grauant homines v-
tentes his redditibus ac testamentis, neglecto
ministerio & officio.*

Ecclēsia habet opus redditibus aut colla-
tionibus per testamēta propter tres cau-
sas: Primū ad alendos ministros Eccle-
siæ, Luc. 10. Dignus est operarius merce-
de, 1. Cor. 9. Qui altario inseruit, viuet
de altario. Secūdo, ad scholas conseruādas, vbi sum-
ptus suppeditādi sunt doctoribus & aliquib. pauperi-
bus scholasticis: vult Deus maximè hoc opus a nobis
fieri, vt doceatur generatio altera, vt quoq; ponāt spē
suam in Dño, Psal. 77. Sic laudatur Abrahā, q̄ doctu-
rus esset filios suos timorē Domini. Gen. 18. & Psal.
144. Gloriam regni tui dicent. Ideò vt instituan-
tur in artibus & religione, vt ministerium veibi con-
seruentur, & alij ad rem politicā informentur; ad
hoc sunt redditus conferendi: & ipsi parentes tenen-
tur ad hoc educare filios suos; Ephel. sexto. Coloss.
tertio, nam doctrinam & correptionem illis debent.

1.
Causarū
trium pri-
ma
I I.

R 2 Ter-